

**Kinwaati ki Pɔɔ tɛ tsɛɛ li kintaashɛ
ki
Galasha-an
Fiee fi nuun lɛ Kinwaati ki
Galasha-an kini**

Tɛ nuun mfi wu bɛ tɛ bɛchi bɛ mfenjisi nton wu dzeen wu kii Jiso, beniin bɛ tɛ nuun yɛ Bejuu kɛ fi nton wulu, beniin bamu tɛ dza be bɛchi be bɛɛ bɛ ntiife wumu wu nuun le bɛ kɛmi le bɛ kiri bɛnchi bɛ Mɔɔsɛ bɛchu, yɛki dzoo yi sɛfɛ li beniin bɛ nuun yɛ Bejuu kɛ-ɛ le be se to beniin bɛ Krai lɛ bɛ chɛɛn chɛɛn.

Kinwaati ki Pɔɔ tɛ tsɛɛ li beniin bɛ Galashan kini tɛ nuun le teen bufii bu bee le bu kaari bu to fiee fi tsaan. Si nuun nwanɛ nton wu Jiso lɛ, se tuu tseki nɛɛ giingi limfwe fi doonchi nge le Nyɔ dzeti wi le wɛ tsaan lɛ yi-i lii nuun kii shɛn yi wu gɛɛ li Krai li.

Bikoo bi biee bi lɛ Kinwaati kini-i

1:1-10 Mbɛɛchɛ

1:11-2:21 Bunɔa bu Pɔɔ lɛ si nwanɛ nton wu Jiso Krai

3:1-4:31 Pɔɔ tee kii ton wu dzeen mɔɔ bɛnchi

5:1-6:10 Beniin bɛ tɛ nuun bɛ Krai lɛ tɛ bo li bumfa be tuu be wuki kitun nuun li tsan yi Fiana yi Waan li

6:11-18 Kimɛrisɛ

¹ Kinwaati kini ɛ mi Pɔɔ nwanɛ nton wu Jiso Krai wu tsɛɛ. Nnuun yɛ nwanɛ nton wu wiwon ton kɛ, kɛ

le wu nyε bunga li mi-i kε. E Jiso Krai bee Nyɔ Baa we wu tε buu wu li kwe-e, bε toŋ mi.

² Tεε beŋwaana bene bε kimbeenche-ε bechu bε nuuŋ feni yeeshi baa beŋ bintaashe bi beniin bε kimbeenche-ε bi li kwεeŋ wu Galasha-aŋ.

³ Nyɔ Baa wuseŋ bε Taa Jiso Krai doonche beŋ shén yi dzeen tuu nyε beŋ shén mbεeŋgii.

⁴ Jiso Krai nuuŋ wi wu tε nyε yi yee kii bibifi bisen le buu bee li tsan yi nshe yi bibifi yi dεeni yini. Fini nuuŋ si Nyɔ yi nuuŋ Nyɔ mɔɔ Baa wuseŋ tε nache.

⁵ Tε ni tε nyεε n'yɔɔnche mfi kwi li yi-i ma nsin. Gεε fi nuuŋ lε.

Ntoŋ wu dzeen wu kii Jiso Krai ba nεε mumkpan

⁶ Kimfime wondε kεε mi le nεε dεen dεen ni, nε dza baa nε baa dzáa li Nyɔ yi tε teen beŋ kii shén yi dzeen yi Krai kεmi li be-eŋ, nε biki nuuŋ ntoŋ wu dzeen wumu wu chichi.

⁷ Fi nuuŋ yε le ntoŋ wu dzeen wumu nuuŋ lu chichi kε. Fi nuuŋ nεε le beniin bamu wεki baa le be fiiki bufii bunε, be biifi ntoŋ wu dzeen wu kii Krai.

⁸ Mfenjisɔɔ le mɔɔ nuuŋ bee tε bε, kε nchindaa wu Nyɔ wumu wu liboo fenjisi ntoŋ wumu wu gwetε li be-eŋ fuki wu tε tε fenjisi li be-eŋ wε nsin, kε mwε lɔɔɔ yi yee!

⁹ Si tε tε fenjisi nkosi lε nse ntuuɔ ntuu fe ntiiti le, ε wi dza tuu fenjisi ntoŋ wumu wu gwetε fuki wu nε tε fi wε nsin, kε mwε lɔɔɔ yi yee!

¹⁰ Nε beechi le ŋ'wεki nuuŋ le beniin ni be pieti mi mɔɔ le Nyɔ ni yi pieti mi le? Mɔɔ nε beechi le ŋ'wεki le ni mfeti beniin wuki bujɔŋ le? E bee nuuŋ

le η'wεki le ni mfeti beniin wuki nuun bujon, bee nuun mi nuun ye wi wu nime wu Krai ke.

Nton wu dzeen wu Pɔɔ tɛ fenjisi ε Krai wu tɛ doonche li wuu

¹¹ Beηwaanη, η'wεkɔɔ le nε kεε le nton wu dzeen wu Nyɔ wu ntɛ mfenjisi li be-η nuun ye fiee fi tɛ bo li wiwo-η ke.

¹² Nti mεη ki η'woo ke le kimfime ki wi wumu ke, ε wi wu tɛ tifi mi ke. E Jiso Krai wu tɛ doonche li mi-i.

¹³ Ntiiti ni, nε tɛ woo si kinge ken tɛ shiin ki nuun mfi wu ntɛ mεη mbiki kimbeenche kiseη ki Bejuu le. Ntɛ nshiin mbiindi bikaa le bintaashe bi beniin be Nyɔ-ɔ lejɪn le mu detε η'wεki le nleeshe be bu leeshe.

¹⁴ Ntɛ ngiingi limfwe be kimbeenche kiseη ki Bejuu le n'yeki besɔɔn ben le beniin besε-η lenti, mgbengi nyiitini nge li ntse wu kwεη wu betaa besε-η.

¹⁵ Se nuun le, Nyɔ tɛ tsaa mi yi gεε mi mεη le naan shɛn. Shɛn yee yi dzeen se fε teen mi.

¹⁶ E yi yi tɛ doonche Nwani li mi-i si yi tɛ kɔɔngi, le ni ndengi mfenjisi kii wu li beniin be nuun ye Bejuu ke-ε. Si yi tɛ doonche le, nse mfaan tε le nuun ntɛ mbii fiee li wi wo-η ke.

¹⁷ Ntɛ mεη ki n'yεε ke Jerosalen le ηen beniin be tɛ nuun bɔɔn be nto-η be Jiso li mi-i nkosi ke. Ntɛ dza ηgeη fien nuun Alabia, ndza ηkaari nto lijɪn Damako.

¹⁸ Le biya bitɛtu ka, n'yεε Jerosalen le tεε Pita tε ye nε. Le n'yεε, tεε wu tε tsi jo yoofi ntsɔ tin.

¹⁹ Ntè mɛɛn ki tuu kɛ le nɛn wi wumu li kintutu ki bɔɔn bɛ nto-on bɛ Jiso-o fuki Jeeɲ wu nɔwani Taa wuseɲ wu Jiso kɛ.

²⁰ Fiee fi ntɛki fini nuun chɛɛn, Nyɔ kii yɛ le n'yɛngi yɛ binseɛ kɛ.

²¹ Tɛ nuun mfi wumu, ndza nɔɛɛn bimbe bi Silia bɛ Silisha.

²² Mfi wulu tɛ nuun ɛ bintaashe bi beniiɲ bɛ Krai lɛ bi lɛ kimbe ki Judiya tɛ kii yɛ mi li bushi-i kɛ.

²³ Be tɛ wuki kwaa si beniiɲ tiiti le, “Wi wɛɛ wu tuu biindi bikaa lɛ bese jɲ dengɔɔ dɛɛni mfenjisi le beniiɲ gɛɛ shɛn li Krai li, nuun fiee fi tuu shiiɲ weki le lɛɛshe fi bulɛɛshe.”

²⁴ Le be woo lɛ be yɔngi Nyɔ kii fiee fi yi fɛ li mi-i.

2

Bɔɔn bɛ nto-on bɛ Jiso tɔɔn nton wu Nyɔ wu Pɔɔ tɛ fenjisi

¹ Le ni nuun fɛ biya yoofi ntsɔ binɛɛ tɛ ka, nse ntuu n'yɛɛ Jerosalen tɛɛ Banaba. Le ni n'yɛki, ndzo Taato.

² Ntɛ n'yɛɛ mfi wuni nuun Nyɔ yi tɛ doonche le n'yɛɛ. Si ntɛ n'yɛɛ lɛ, ntɛ nɛn beniiɲ bɛ bɛ kii le ɛ bikoo, tɛɛ be cheekiyi, nse nɔɛɛ nton wu dzeɛn wu wu Nyɔ wu ntɛ mfenjisi li beniiɲ bɛ tɛ nuun yɛ Bɛjuu kɛ limfwe. Ntɛ fɛ lɛ le kiɲ nimɛ chi mi niɲ bɛ chi mmɛɛn nse ni nnindi naa chi la li yee li kɛ.

³ Le be woo lɛ, be ti mɛɛn ki len kɛ le be sɛɛ Taato wu tɛɛ be giɲ tɛ nuun dzoo kɛ mɔɔ nuun si tɛ giɲ nuun wi wu Grik lɛ.

⁴ Tɛ giɲ nuun yɛ kii beniiɲ bamu bɛ tɛ yɛngi le be nuun beniiɲ bɛ kimbeenche-ɛ, bɛ tɛ wɛɛn be lɛ fɛ tɛ tɛ nuun kɛ, giɲ nuun be yeti yɛ be lii li fieɛ fiee li kɛ.

Bēniin bē bani tē bē si bēntonkii le be nēn si tē feti bīee yaamfii kii tē taashe baa bē Krai Jiso. Be se tuu be wēki le be kaari be tuu bee li bēmfā-a.

⁵ Tē ti mēēn ki bēn kē fīee fi be tē bē bē fi mōō niin kē dududu. Tē gi tē feti lē tē wēki le tē gēē chēēn wu nton wu dzeēn wu wu Nyō wuni li be-ēn.

⁶ Bēniin baa bē bē tē kii be le be nuun bikoo ti mēēn ki taa kē fīee li fi ntē mfenjisi-i kē. (Dēēn be nuun la, kē la lee, kē fīee fīee kēmi yē fīee fi fēfē li mi-i kē, kīfē Nyō ti doonchi yē chichi chichi kē.)

⁷ Se nuun le, be se tuu be nēn le bē nyē baa nton wu dzeēn wu wu Nyō li tsan yēēn le ni mfenjisi li bēniin bē tē nuun yē Bējuu kē, tsaan nēē si bē nyē li Pita le ni fenjisi li Bējuu li.

⁸ Fi nuun le Nyō yi tē nyē bunga li Pita le ni nindi si nwanē nton li Bējuu li, ē nēē yi yi tē nyē li mi-i le ni nindi si nwanē nton li bēniin bē nuun yē Bējuu kē-ē.

⁹ Le be nēn dze yi Nyō tsaa mi le, Jēēn bee Pita mōō Jōōn be bē tē nuun bintōōn bi bēniin bē kimbeenche-ē tuu be yēsi tēē Banaba bē bibēnu le fi doonche le tēē be nindi baa li fīee fimumkpa-an. Tēē be se nache le tē gēēn tē ni tē nindi li bēniin bē nuun yē Bējuu kē, be se ni be nindi li Bējuu li.

¹⁰ Fīee fi be tē tee kwaa tē nuun le tē ni tē kiimi lē Bējuu bē kifoo lē. Fini se tē nuun fīee fi ntē nkōngisi nēē nge le ni mfeti.

Pōō wame Pita Antiok

¹¹ Le ni tuu nuun mfi wumu, Pita dza bē Antiok, nse n'wame wu li wuu lii kīfē tē chō bīee nge.

¹² Fi nuun le tē saa bē jii bīee bē bēniin bē tē nuun yē Bējuu kē, ntsawu nsin. Le bēniin bamu bē Jēēn tē ton tuu be bē, bēchi chiitiyi lijīn, se dza gate bē

be, tɛ tuu le ji biee bee be kɛ. Tɛ gii gatini lɛ kifɛ tɛ gii chendi kintutu ki tɛ shiinj ki lemi nɛɛ le bɛ kɛmi le bɛ sɛɛ wi wu nuunj yɛ wi Juu kɛ dzoo mwe se to wi wu Krai.

¹³ Si tɛ fɛ lɛ bɛniinj bɛ kimbeenche-ɛ bamu bɛ tɛ nuunj Bejuu be se biki kinge kee ki dzoo yi tsayɛ-ɛ. Mɔɔ Banaba kibɛɛ njiindi tɛ biki kinge kibee kilu.

¹⁴ Le ntuu nɛn le kinge kibee biki yɛ chɛɛn chɛɛn si nton wu dzeen wu kii Krai doonchi kɛ, nse ntuu ntee li Pita-a li be bɛchu mfwe le, “Ɔ wɛ wi wu Juu, ɔ kɔɔ ɔ tsiinj si wi wu nuunj yɛ wi wu Juu kɛ, ɔ se wɛki le ɔ kan bɛniinj bɛ nuunj yɛ Bejuu kɛ le be ni be tsiinj si Bejuu nindee?”

¹⁵ Ntɛ ngii ntiiti li Pita-a lɛ nuunj chɛɛn le tɛɛ be nuunj bɔɔn bɛ Bejuu lɛ bɛ kwɛɛn lɛ. Tɛ nuunj yɛ beeyɛ bɛniinj bɛ nuunj yɛ Bejuu kɛ, bɛ bɛ nɛngi le be baa bɛniinj bɛ bifi kɛ.

¹⁶ Se nuunj le tɛ kii le Nyɔ dzeti yɛ wi le wɛ findzɔn nsinj kifɛ kichɔɔ bɛnchi. Dzeti nuunj kifɛ wu gɛɛɔ shɛn li Jiso Krai. Mɔɔ bee bejuu kibɛɛ tɛ bɛn baa li Krai Jiso lɛ le tɛ se ni tɛ nuunj findzɔn nsinj lɛ Nyɔ lii kii shɛn yi tɛ gɛɛ li yi yee li, nuunj yɛ kii bɛnchi bɛ tɛ kichi kɛ. Fi fiɛɛ le ɛ wi kichi nuunj bɛnchi Nyɔ tɛ naa dzɔ wu le wɛ findzɔn nsinj kɛ.

¹⁷ Ɛ tɛ gwenini le tɛ nuunj findzɔn nsinj lɛ Nyɔ lii kifɛ tɛ baa bɛniinj bɛ Krai lɛ, bɛniinj se tuu be nɛngi nɛɛ le tɛ baa bɛniinj bɛ bifi kifɛ tɛ giki yɛ bɛnchi bɛ Bejuu lɛ kɛ, fi se nuunj le Krai teendi bubieɛ ni? Fi nuunj yɛ lɛ kɛ!

¹⁸ Ɛ mi ndza ntuu ngwendi dze yi bɛnchi bɛ ntɛ nshaanshe kitun, kɛ fiɛɛ doonchi fiɛɛ le mi n'wɛ wi wu bondini nchi bubondine.

¹⁹ Fiee fi nuunj lu, nuunj le lɛ kimbɛ ki bɛnchi-i,

mi η'wε kin̄kwi ki fiee le kituŋ, ε benchi be wo mi, mi nse ηkwio le nse ni ntsiin si Nyɔ weki.

²⁰ Nuun ntee le be te taan mi li kintaan li ηkwi tee Krai. Ntse wu ηkemi deeni nuun ye weη ke. E Krai wu tsiin li yi yeη. Ntse wu ηkemi deeni li yi yeη nuun wu shen̄ yi mi ηgeε li Nwanε Nyɔ wu tē doonche kin̄kangise kee li mi-i se nye yi yee le kwi kii mi.

²¹ Fi nuun le nnuun ntē mfaan shen̄ yi dzeen yi Nyɔ suuti beniin le ke. E fi nuun le wi nuun nuun tsaan le Nyɔ lii kife gikoo benchi, ke kwe yi Krai tē nuun li yee li.

3

Kii benchi mɔɔ ηgewu shen̄ li Krai li

¹ Hoo beniin be Galashan, ne baa bibere! E noo wu loo beη? E ne beη be ntē naanye beη bujoo si be tē ta Jiso Krai li kintaan li ne ηingi gbanaa ni?

² Ngii mbii fiee fimumkpan li be-η. Fiana yi Nyɔ tē be li be-η, kife ne tē feti si benchi tiiti mɔɔ kife ne tē beη fiee fi ne tē woo le?

³ Ne nuun bibere le kii la? Ne bechi fiee be Fiana yi Nyɔ, fi se tuu fi nuun deeni le ne gii ne meeshi nuun be bun̄ga bun̄e ni?

⁴ Ne ηη beηge ni nuun li yee li ni? Nkii le ε li yee li ke.

⁵ Nyɔ nyεε Fiana yee li be-η yi tuu yi feti mfin̄ le be-η lenti kii la? Yi feti le kife ne kichi baa benchi mɔɔ kife ne woo baa nton wu kii Krai ne beη le?

⁶ Fi fieε si be tseε kii Abrahan̄ le Kin̄waati ki Nyɔ-o le,
“Tē beη fiee fi Nyɔ tē tee li wuu,
Nyɔ se dzoo wu le we wi wu tsaan.”

⁷ Nε se ηεη baa le beniη bε gεε shén li Nyο-ο gbηηgi be nuuη kini ki Abrahan.

⁸ Kηwaati ki Nyο-ο tε kαα ki doonche le Nyο gii yi dzαα beniη bε nuuη yε Bejuu kε le be baa findzαη nsη lε kii shén yi be tε gεε li yi-i. Kηwaati ki Nyο-ο se feenji nton wu dzeen wuni li Abrahan mεεη lindεeri ki tiiti le,

“Nηii mbααni biton bichu bi li kikoo ki nshe-ε kii wε.”

⁹ Bedεeni, fi se tuu fi nuuη le beniη bε gεε shén li Nyο-ο, Nyο gii yi bααni be si yi tε bααni Abrahan wu tε gεε shén li yi-i.

¹⁰ Beniη bechu bε ηηηgi le nuuη be nuuη findzαη nsη lε Nyο lii kife be kichi baa benchi, be tuuti baa nuuη kinlαα li bikoo bi bee, kife bε tσεε baa le,

“Wi kwikwi wu tsiη yε si bε tσεε lε Kηwaati ki Bench-i kε,

feti yε tε si benchi bechu wεki kε,

kε tuutαα nuuη kinlαα li yi yee li.”

¹¹ Fi se doonchi fieε nεε tε gbanaa le Nyο dzeti yε wi le wε findzαη nsη kii mwε kichαα benchi kε. Fieε fieε fi bε tσεε le,

“E wi wu Nyο dzα le wε tsaan kii shén yi wu gεε li yi-i kwaa

wu gii naa kemi ntse.”

¹² Benchi kemi yε fieε fi fερε bε ηgewu shén li Nyο-ο kε. Fi nuuη nuuη le, “Wi wu giki benchi gii ni tsiη biki nεε nuuη be.”

¹³ Krai tε sonde bee li tsan yi kinlαα ki benchi bεε bε ki-i. Tε too binlαα bisη li yi yee li, nuuη si bε tε tσεε le,

“Kinlαα kεε li wi wu bε shinε li kiti-i.”

14 Tè fε lε, le kimbɔnε ki Nyɔ̀ tɛ̀ nyε li Abraha-an bε tε li beniin bε nuun yε Bejuu kε kii Krai Jiso, le se be bε gεε shén li wuu baa, kεmε tε Fiana yi Nyɔ̀ tɛ̀ kaache.

Benchi nuun tε kenchε nkaache wu Nyɔ̀ kε

15 Benɔ́waanɛn, tε dzɔɔ mbose li biee bi beniin shiin be feti jo chi. E beniin kɔɔ be kan fiee be chini, kε nuun wi tε tuu le kenchε, kε le tondε fiee lu kε.

16 Kii benkaache bε Nyɔ̀ tɛ̀ kaache, be baa nuun ε yi tɛ̀ kaache Abrahan bee nwan wu gii naa bo li kini kee li. Bε mɛɛn baa ki tsɛɛ kε le, “Be baa li bɔɔn bε gii naa be bo li kini kee li kε,” fi doonchi le ε li beniin ngee kε. Fi doonchi fiεε nuun le, fe tiiti fεε kii nwan mumkpan, nwan wuni se nuun Krai.

17 Fiee fi n'wεki le ntee nuun le, Nyɔ̀ tɛ̀ fε nkaache wuni, biya tɛ̀ ka gii nεε bε mbaanshεε (430) se naa nyε benchi. Si fi nuun ni, benchi bε tɛ̀ bεε lejin nuun tε tuu le be kenchε leh wu Nyɔ̀ tɛ̀ fε nkosi kε, le be se fε fiee fi tɛ̀ kaache la li yee li kε.

18 E fi nuun le wi nuun kεmε kinderi kini nuun li mfi wu kichi benchi kwaa, kε fi mɛɛn yε fi tuu fi nuun le Nyɔ̀ tɛ̀ kaache beniin lu kε. Se nuun le, Nyɔ̀ tɛ̀ nyε kinderi kini li Abrahan biki shén yee yi dzeen yi tɛ̀ doonche li wuu kife yi tɛ̀ kaache wu.

19 Benchi se nuun kii la? Bε tɛ̀ tondε benchi le bε doonche biee bi beniin cheti nεεle nsiin gɛɛn bo mfi wu nwan wuni wu Nyɔ̀ tɛ̀ gεε nkaache wuni kii wu naa bε. Nyɔ̀ se nyε yε benchi bani li benchindaa bee li, yi tuu yi nyε li tsan yi wi wumu le tuu li beniin li.

20 Nε kii le ε beniin dza be seesi fiee wi wumu nuun be kintikinti, kε wε li bee bechu-u. Se nuun

le, Nyɔ nuun yi yi mbiin*.

²¹ Si fi nuun le, nchi nuun wu tuu wu tɛche flee fi Nyɔ tɛ kaache ni? Fi nuun tɛ nuun le kɛ dududu! Ɛ nchi wumu nuun lu wu nuun nyɛ ntɛ, kɛ wi nuun nuun tsaan le Nyɔ lii kɛ kichɔɔ bɛnchi chɛɛn chɛɛn.

²² Se nuun le, kinwaati ki Nyɔ-ɔ tɛ tee le wi kwikwi wɛ mfwa le bibifi-i laan̄kwiin. Fi se nuun le n̄kaache wu Nyɔ tɛ kaache wi wu gɛɛ shɛn li Jiso Krai, nuun nuun li wi wu kɛmɛ kimbeenche li wuu wu gii naa kɛmɛ.

Bɛnchi tɛ nuun si ndɛɛn wu n̄wan le

²³ Fi tɛ nuun n̄kosi Jiso mɛɛn saa ki bɛ-ɛ le bɛniin gɛɛ shɛn li wuu kɛ, bɛniin se le nuun le bɛnchi-i lɛkwiin nuun ɛ be tɛ kan be si bɛniin bɛ ncha-a le be tuu be tɛngi, siin gɛɛn bo mfi wu Nyɔ gii yi doonche Jiso be se gɛɛ shɛn li wuu.

²⁴ Bɛnchi tɛ nuun si ndɛɛn wu n̄wan wu tɛ shiin bɛ bɛniin be kiichi wu gɛɛn bo mfi wu Krai gii bɛ le ke bɛniin se gɛɛ shɛn tɛ nuun li wuu Nyɔ se dzɔɔ be le be baa findzɔn nsin le yi-i lii.

²⁵ Si Krai tɛ kɔɔ wu bɛ, bɛniin gɛɛ shɛn li wuu, kɛ tɛ mɛɛn yɛ li tsan yi ndɛɛn wu n̄wan wuni kɛ.

²⁶ Bɛn bɛ taashe li Krai Jiso-o baa bɔɔn bɛ Nyɔ-ɔ bɛchu kii shɛn yi nɛ gɛɛ li Krai li.

²⁷ Nɛ kɛɛ le wi kwikwi wu bɛ tɛ lii Lidzɔɔ bɛ taashe wu bɛ Krai wu toɔ flee fimumkpan bɛ Krai kitun.

²⁸ Fi fiɛɛ le wi wumu nuun yɛ chichi le nuun wi wu Juu, kɛ le nuun yɛ wi wu Juu kɛ. Fi nuun le wi wumu nuun yɛ chichi le mfwa mɔɔ kɛ n̄wanɛ la kɛ, wi wumu nuun yɛ chichi le nuun nyun kɛ le nuun

* **3:20** Fɛni doonchi gbanaa le Nyɔ nuun mumkpan.

kwεεη ke. Ben bechu baa fiee fimumkpan li Krai Jiso-o.

²⁹ Si ne baa beniin be Krai le, ke ne baa bɔɔn be Abrahan kitun, ne se gii ne kemε biee bi Nyɔ tɛ kaache Abrahan lu.

4

¹ Fiee fi ntiiti nuun le, ε wi nuun le gii naa ji bisheyε bi tee le, se nuun le mεεη ηwan wu bwi, ke chichi nuun ye lu be mfwa wu tee ke, mɔɔ nuun le ε ηwan wulu wu bee kemi le ji bisheyε bilu bichu.

² Gii saa nuun wi wu beniin bamu bichi le wuu, bisheyε bilu nuun li tsan yi beniin bamu be bichi le bii, nsiin gεεη bo mfi wu tee tε nache.

³ E nεε yεεη si fi fiεε li bee li. Tɛ nuun mfi wu tɛ gii tɛ nuun si bɔɔn be bwi, tε tɛ nuun bεmfa li biee bi seki li nshe yini-i.*

⁴ Le mfi tuu gbεεη kache, Nyɔ tɛ ton Nwani be, kwεεη biε wu, nuun tε le benchi-i lekwiin.

⁵ Tɛ be le ke soo beniin be nuun le benchi-i lenkwiin Nyɔ se dzɔɔ bee si bɔɔn bee.

⁶ Si Nyɔ dzɔ ye bee si bɔɔn bee le, yi tuumi ye Fiana yi Nwani yi be li shɛn yise-εη, yi se teenyi yi le, “Abba, Baa wεη!”

⁷ Fi nuun le Nyɔ fε ye kitun ne mεεη ye bεmfa ke. Ne baa nuun bɔɔn be yi-i. Si ne baa bɔɔn le, ke fi fiεε le ne gii ne kemε biee bi yi gεε li bɔɔn bee li.

Ngeen yi Pɔɔ li beniin be Galasha-an

⁸ Tɛ nuun ηkosi mfi wu ne tɛ mεεη saa ki keε ke Nyɔ ke, ne tɛ nindi bumfa li biee bi ne tɛ dzeti le ε benyɔ nuun ye benyɔ ke.

* **4:3** Biee bi seki nshe yini nuun ni nuun benchi mɔɔ fiana.

⁹ Se nuun le, deeni si ne kee baa Nyɔ kitun le, mɔɔ si Nyɔ kee ye ben deeni si ngii ntee, fi geen ne se tuu ne weki le ne to lijɔ le benyɔ be li yee li bani be kemi ye bunga ke. Ne weki le ne tuu ne to li bumfa bu benyɔ belu bani kii la?

¹⁰ Ne kichi jo yi beshiinshi yimi yi nuun le yi nyɔɔa, ne shiɔn te kii yimi, ne shiɔn bemfi bamu li kiya-a, ne shiɔn te biya bimu kii la?

¹¹ Ne feti ni nchendi nge le nime chen chi mi nin le be-en lenti la chee li yee li.

¹² Benwaanɛn, nkutɔɔ bɔ li be-en le ne fiiki ne ni ne nuun nee si mi mfiiki kii benchi, nee si ntɛ mfiiki nuun si ben mfi wu ne tɛ nuun benchi nsɔn. Ne ti mɛɛn ki fe ke fiee fi bifi li mi-i ke.

¹³ Ne kii le mfi wu nkosi wu ntɛ mfenjisi nton wu dzeen wu wu Nyɔ li be-en tɛ nuun kife ntɛ nnuun tɛben ngendi.

¹⁴ Mɔɔ nuun si ntɛ nnuun li chigɔ-ɔn le, chi tɛ nuun si mɔnche wu tɛ beɛ le be-en, ne ti mɛɛn ki kifi ke, ke le ne nyaami mi ke. Ne tɛ tuu ne fi mi nee si nchindaa wu Nyɔ wumu ke si Krai Jiso kibee.

¹⁵ Ne gii ne wuki bujɔn be mi li mfi wulu-u, ɛ la fi ge deeni? Nnuun nee ntee le gii le be tee le ne buushɛ lii yine ne nye li mi-i, gii nuun ne buushɛ le dze ni yi nuun lu.

¹⁶ Mi ntoo wi wu mbani li be-en kii mfenjisi cheen li be-en ni?

¹⁷ Beniɔn baa weki le be doonche le be kemi ngeen li be-en wu nyɔɔa, se nuun le be weki ben li fiee fi dzeen ye ke. Be kɔngisi le ne gate ne ni ne kemi ngeen nuun li bee.

¹⁸ Fi dzɔɔn le wi ni kemi ngeen li wi-i li fiee fi

dzeen li. Fi ni fi nuun bujon mfi kwi nuun ye mfi wu nnuun teebeɲ kwaa ke.

¹⁹ Bɔɔɲ beɲ be nuun shɛɲ yɛɛɲ, mi we nɛɛ kɛɛ ɲgii ntuu mbɛchi ntunu beɲ, ɲɛɲ ɲgɛ ɲgɛɛɲ mbo si ntɛ wu Krai gii nuun li yi yinɛ-ɛ!

²⁰ Bɛ dzɔɔ le bee mi nnuun teebeɲ dɛɛni, le ke nse mfiki n'yɔru wɛɲ li be-ɛɲ. Nɛ feti baa bufii lɛɛ mi-i bu la.

Chichi chichi wu bɔɔɲ be Abraha-ɲ

²¹ Beɲ nɛ wɛki le nɛ ni nɛ nuun le bɛnchi lɛɲkwiin, tee yɛɛɲ mi, nɛ wuki nɛɛ fiee fi bɛnchi tiiti ni?

²² Bɛ tsɛɛ baa le Abraham tɛ kɛmi bɔɔɲ be bunin bɛfɛ, tɛ biɛ wumu be kwɛɛɲ wu tɛ nuun mfwa, biɛ wumu be kwɛɛɲ wu tɛ nuun ye mfwa ke.

²³ Mfwa wuni tɛ biɛ ɲwan nɛɛ si be shiin be bii bɔɔɲ bechu. Se nuun le, kwɛɛɲ wu tɛ nuun ye mfwa ke tɛ biɛ we biki nuun ɲkaache wu Nyɔ tɛ kaache.

²⁴ Nuun nɛɛ teebeɲ dzɔɔ fiee fini si mbose yi fiee. Bukɛɛɲ be bɛfɛ bani doonchi beleh bɛfɛ. Aga wu tɛ nuun mfwa dzɔ kintsii ki leh wu Nyɔ tɛ ji be beniin be Isɛlɛɛ li ɲkumɛ wu Sina-a. Beniin bechu be nuun le leh wulu lɛkwiin baa bɛmfa.

²⁵ Si Aga dzɔ kintsii ki leh wu li ɲkumɛ wu Sina-a wu nuun kwɛɛɲ wu Alabia, wu tuu wu dzɔ tɛ kintsii ki kitoɲ ki Jɛrosalɛɲ ki dɛɛni, kifɛ beniin be li kitoɲ kilu-u bechu nuun li bumfa bu bɛnchi-i lɛkwiin.

²⁶ Se nuun le beniin be Jɛrosalɛɲ wu nuun liboo nuun ye bɛmfa ke. Jɛrosalɛɲ wu wɛɛ nuun naan wuseɲ.

²⁷ Fieɛ fiee fi be tɛ tsɛɛ le,
“We kwɛɛɲ wu nuun kaa wu ti bi-i ye ke, ɔ nɛki.

Wε wu ti mεεη saa ki tun ke ηwan ke, ɔ kwaki chike.
 ɔ keε le bɔɔη be kwεεη wu be chine li wuu gii naa be
 yaη
 be yaa be kwεεη wu nuun be nyun.”

²⁸ Bεdεeni, beηwaanεη, nε baa bɔɔη be Nyɔ-ɔ biki
 si Nyɔ tε kaache tsaan si Abrahan tε bie Adzi biki si
 Nyɔ tε kaache.

²⁹ Tε nuun li mfi wulu ηwan wu be tε bie si be ti bii
 bɔɔη bechu tε bechi biindi bikaa lejin le wu Fiana
 yi Nyɔ tε nyε bunga be se bie wε. E nεε tε le si fi keti
 dεeni.

³⁰ Bε tε tσεε le Kinwaati ki Nyɔ-ɔ kii fini fiee le la?
 Bε tσεε baa le,

“Koon be kwεεη wu nuun mfwa wε bee ηwani
 bechu,

kife ηwane mfwa nuun tε gate bisheyε be ηwane
 kwεεη wu nuun yε mfwa ke.”

³¹ Si fi nuun ni beηwaanεη, fiee fi ntiiti fichu
 doonchi le tεeben nuun yε bɔɔη be kwεεη wu nuun
 mfwa wε-ε ke. Tε baa nuun bɔɔη be kwεεη wu nuun
 yε mfwa wε-ε ke.

5

Krai tε buu bee li bumfa-a kitun

¹ Krai tε buu bee li bumfa-a kitun. Tε buu le, le
 kiin tε ni tε nuun li bumfa bu benchi-i lekwiin ke.
 Fi se fieε le, nε lemi yεεη nε tεemi. Kiin nε ni beη le
 nε tuu nε le le kimbon ki bumfa-a lekwiin ke.

² Yike yεεη nε woo fiee fi mi wu Pɔɔ ηgii ntee. E
 nε beη le be sεε beη dzoo le nε se nuun tsaan le Nyɔ
 lii, ke fiee fi Krai tε fε li be-εη fieε yee.

³ Ntuuɔ ntiiti nchiinsini le wi kwikwi wu beɲ le be sɛɛ wu dzoo ni kii le kɛmi le gɛɛ bɛnchi be Bɛjuu le bɛchu si be nuuɲ.

⁴ Beɲ bɛchu nɛ wɛki le nɛ nuuɲ findzɔɲ nsɪɲ le Nyɔ lii nuuɲ kii nɛ kichi bɛnchi, nɛ ni nɛ kii le nɛ gate baa yih yinɛ be Krai. Nɛ buu baa yi yinɛ li ntsawu wu Nyɔ tɛ tsaa bɛniɪɲ.

⁵ Li bee li fiee fi tɛ bichi limfwe li fi-i nuuɲ le Nyɔ gii yi dzɔɔ bee si bɛniɪɲ be nuuɲ tsaan le yi-i lii. Fini nuuɲ fiee fi Fiana yi Nyɔ nindi li yih yisɛɲ kɛti li shɛɲ yi tɛ gɛɛ li Krai, yi fɛ le tɛ ni tɛ tɛngi.

⁶ Nɛ kɛɛ le wi wu taashe be Krai Jiso, mɔɔ be sɛɛ wu dzoo, mɔɔ be mɛɛɲ ki sɛɛ kɛ wu dzoo kɛ, fiee yɛ kɛmi yɛ fiee fi fɛrɛ be wu kɛ. Fiee fi shaan nuuɲ shɛɲ yi wu gɛɛ li Krai, yi doonchi li kinƙɔɲgise.

⁷ Nɛ tuu nɛ letini ɲgwɛti wunɛ bujɔɲ, ɛ noo wu fɛ le nɛ chinɛ li mbiewu chɛɛɲ li?

⁸ Nwaani yini ntifi mɛɛɲ yɛɛ ki bo kɛ fɛ Nyɔ yi tɛ teen be-ɛɲ kɛ.

⁹ Nɛ kiimi yɛ ɲgaɲgaa chi be tɛ wa le, “Kikoo kimumkpaɲ ti bifisi kitobe kichu kɛ ni?”

¹⁰ Ngiki bufii li yi yinɛ kii Taa le nɛ beɲ kɛ biee bi bɛniɪɲ bamu tiiti yɛki fi ntiiti kɛ. Wi wɛ wu bifisi bufii bunɛ, mɔɔ nuuɲ noo le, kɛ Nyɔ gii naa yi lɔɲ ɲgɛ li yi yee li.

¹¹ Bɛɲwaanɛɲ, bee nuuɲ le ni mmɛɛɲ ntifi le be ni be sɛɛti bɛniɪɲ dzɔɔ be se nuuɲ tsaan le Nyɔ lii, bɛniɪɲ se tuu be biindi bikaa le mi jin kii la? Bee le ni nuuɲ le, kɛ fiee fi ntiifi le Krai tɛ kwi li kintaan li fini bee fi bifisi yɛ shɛɲ yi bɛniɪɲ kɛ.

¹² Li bɛniɪɲ be fiɛɲgisi bufii bunɛ le be ni be sɛɛti bɛniɪɲ dzɔɔ baa, ɲ'wɛki le ntee be le be gɛɛɲ limfwe

bε chəəche yi yibe bu chəəche.

¹³ Bεnwaanɛn, Nyə tɛ teen bεn le kiin nε ni nε nuun lε bumfa-a lɛkwiin kε. Se nuun le, si nε mɛɛn yε li bumfa bu bε nchi-i kε ni, kiin nε ni tuu nε dzəə le nuun nε ni nε feti bibifi si bwin yɛnɛ wɛki kε. Nε nindi yɛɛn bunimu li bεnwaana bɛnɛ-ɛ li kinɔŋgise-ɛ.

¹⁴ Nε feti lε kifε bɛnchi bɛchu taashe baa li wuni mumkpaŋ kwaa le, ɔ kɔŋgisi wi wu nuun li wɛ-ɛ lichin si ɔ kɔŋgisi yi ya.

“Ɔ kɔŋgisi wi wu nuun li wɛ-ɛ lichin si ɔ kɔŋgisi yi ya.”

¹⁵ Se nuun le, ɛ nε dza nε ŋasini bεn bεn si bwɪ, wi wɛki le ji ŋwaani, ŋɛŋɛ yɛɛn le kiin nε ni dza nε ni nε bifisi yɪ yinɛ kε.

Wi wu tsiin si Fiana yi Nyə doonchi ti feti yε si bwin yee kɔŋgisi kε

¹⁶ Fiee fi ntiiti nuun le, nε tsiin nε biki nuun si Fiana yi Nyə doonchi bεn, nε tuu kε le nε fε nuun si bwin yɛnɛ kɔŋgisi le nε ni nε feti kε.

¹⁷ Ntiiti ni kifε fiee fi nyan yi li bwiin kɔŋgisi ti kəchini yε bε fi Fiana yi Nyə kɔŋgisi kε. Fi Fiana yi Nyə kɔŋgisi kəchini yε tε bε fi nyan yi li bwin kɔŋgisi kε. Biee bi bife bini nuun bi tε dɛndɛ kikaa kimumkpaŋ kε. Fiee fiee fi nuun nε tε fε fiee fi nε wɛki le nε fε kε.

¹⁸ Ɛ nε tsiin nε biki nuun si Fiana yi Nyə doonchi bεn, nε tε tuu le nε nuun lε bɛnchi lɛkwiin kε.

¹⁹ Biee bi bifi bi nyan yi li bwin ti kɔŋgisi bɛniin mɛɛni yε bi kε. Bi nuun nlaru bukwɛɛ bε mbeeche biee bi bukwɛɛ lε məə le ɔ ni ɔ tsiin ntse wu nyɛn yi bukwɛɛ.

²⁰ Bɛ nɛkɛ li bɛnyɔ bɛ li yee li bɛ nlaru yɛɛɲ. Bi tuu bi nuuŋ mbaaninɛ, ɲasinɛ, kinsɔɔŋ, shɛŋ yi yɛchi, ɲkɛmɛ shɛŋ yi tɔnyi bɛ le wi ni beechi nɛɛ nuuŋ fɛ yi yee li kwaa. Bɛ ntuu ɲgaashe bɛniin mɔɔ ɲgatinɛ bɛniin le ɔ kɛmɛ ko kintutu.

²¹ Tuu nuuŋ tɛ ki kimi ki fuumɛ, ɲ'wonu mbiin me keeti bɛ n'yɔru ɲkwenɛ mɔɔ mferu bieɛ bimu si bini. Ntiitɔɔ nchiinsini si ntɛ nsaa ntee ɲkosi li be-ɛŋ le, bɛniin bɛ feti bini bieɛ nuuŋ tɛ naa kɛmɛ kintsii le bumfɔŋ bu Nyɔ-ɔ lɛnti kɛ.

²² Se nuuŋ le, bieɛ bi dzɛti fɛ Fiana yi Nyɔ-ɔ ti nuuŋ bini: Kinƙɔŋgisɛ, kinɛɛtinɛ, mbɛɛŋgii, shɛŋ yi kanɛ, kinƙɛ ki dzeɛŋ, numu bujɔŋ, nlemɛ li chɛɛŋ li,

²³ kinƙɛ ki nyɛɛkii, mɔɔ bichɛ le yi ya. Nchi wumu nuuŋ yɛ lu wu fɛŋgi bieɛ bini kɛ.

²⁴ Bɛniin bɛ nuuŋ bɛ Krai Jiso ta baa nyán yibe bɛ bieɛ bibifi bi nyán yi be yi nyinini ƙɔŋgisi li kintaanƙi Jiso-o.

²⁵ Si tɛ tsiin dɛɛni li buŋga bu Fiana yi Nyɔ-ɔ le, tɛ ni tɛ feti bieɛ biki nɛɛ si Fiana yilu doonchi.

²⁶ Kiin tɛ ni tɛ tsakisi yi kɛ. Kiin tɛ ni tɛ feti shɛŋ biiti bɛniin bamu kɛ. Kiin tɛ ni tɛ fuumi bimi bɛ bɛniin bamu kɛ.

6

Bɛniin bɛ Nyɔ-ɔ ni be fii wi kwi

¹ Bɛɲwaanɛŋ, ɛ nɛ dza nɛ ɲɛŋ ɛ wi wunɛ wumu we li bibifi-i, bɛɲ bɛ tsiin si Fiana yi Nyɔ doonchi gwenɛ le nɛ tifi wu bo li bibifi-i linti. Se nuuŋ le, ɛ wi tuu tiifɔɔ, tiifi dzɛti mfi kii ni le li mɔnche-ɛ we.

² Nɛ fii yɛɛŋ bɛɲwaana bɛnɛ li bɛɲgɛ bɛ bee. ɛ nɛ feti le, kɛ nɛ kichi baa bɛnchi bɛ Krai.

³ Ɛ wi dzeti yi yee le we fiee fimu, wu numu fi mwe nsin, ke yengoo be yi yee.

⁴ Wi kwikwi biche le kinge kee li, nenge laa fetoo tsaan le. Ɛ feti tsaan, se ni tsakisi yi. Se nuun le, kiin ni ni maki yi yee be wi wumu ke.

⁵ Ne ni ne kii le wi kwikwi kemi le ni tuuti nte wu we.

⁶ Ɛ wi tiifi wi je yi Nyoo, wi wu be tiifi we gate biece biece bi dzeen bichu nye li wi wu tiifi wu wulu.

⁷ Kiin ne ni ne yengi be yi yine ke. Nyoo nuun ye kibere ke. Ne ni ne kii le fiee fi wi toyi, e fi fi gii naa weri.

⁸ Ɛ wi toye ngo ye nuun fiee fi nyan ye yi li bwin weki, ke gii naa weri ne nuun fiee fi nyan ye yi li bwin nyee, fi nuun kwe. Ɛ wi toye ngo ye nuun fiee fi Fiana yi Nyoo weki, ke gii weri nte wu kimake wu Fiana yi Nyoo nyee.

⁹ Neee, kiin te ni te biengi li mferu biece bi dzeen li ke, kife mfi gii naa be kache te se keme n'weche wulu fe te meen ki fioon ke.

¹⁰ Fi se fiee le, mfi kwikwi wu te kemi dze, te ni te feti ne nuun biece bi dzeen li beniin bechu-u teege li beniin be nuun li kini ki beniin be kimbeenche-e.

Tefe chi le kimerise-e

¹¹ Nenge yeen si bioon yi kinwaati yini ko yi nuun nyona! Ɛ mi wu ntsee be kwan wen.

¹² Beniin baa be kendi ben le be see ben dzoo nuun be weki kintsakise yi li biece bi li nyan yi li bwi-in. Be feti ne le le kiin beniin ni be biindi bikaa le be jin ke kii fiee fi be tiifi le Krai te kwi li kintaan li.

¹³ Moo beniin be be te see be dzoo te giki ye benchi bechu ke. Se nuun le, be weki ne le ke be see ben

dzoo be se ni be juti benkondi le ne fe baa fiee fi be kongisi li yi yine-e.

¹⁴ Se nuun le, li mi-i, nuun ntè naa nju nkondi li fiee fimu-u yeki nton wu kii le Taa wuseŋ wu Jiso Krai tè kwi li kintaan li ke. E li kintaan kini-i li biee bi li nshε yini bichu kwi bieε fe mi-i, mi nse nkwi te fe bi-i.

¹⁵ E wi nuun lu nuun ε be seε wu dzoo mɔɔ be meŋ ki seε ke, fieε kemi ye fiee fi ferε be wi ke. Fiee fi shaan nuun le Nyɔ nachε wi le mwe to wi wu fwεŋ.

¹⁶ Mbεεngii wu Nyɔ be nshiin yee be li beniin bechu be biki dze yini, be baa beniin be Isεεε be Nyɔ-ɔ kitun.

¹⁷ Mbεεche dεeni ngenu limfwe, kiin wi ni tuu ni fiengisi mi ke, kife be nleli be nuun li mi-i bwin doonchi baa le nuun wi wu Jiso.

¹⁸ Benwaanεŋ, Taa Jiso Krai doonche ben shén yee yi dzeen li fiana yine-e. Fi nuun le.

Sari

Sari: Sari (New Testament+)

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sari

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 26 Apr 2025

0b48302f-d71e-5995-a8f4-98013bf8b3d2